

ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ՆՈՐ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԸ

1973 թվականի մարտի 20—25 օրերին, ռուս ուղղափառ եկեղեցու հրավերով և նախաձեռնությամբ, Մոսկվայում տեղի ունեցավ ԽՊՀՀ-ի հերթական նստաշրջանը, որի ընթացքում քննարկվեցին խաղաղության ասպարեզում այժմեականությունն անրկայացնող մի շարք կարևոր հարցեր:

Սույն կազմակերպության նախորդ նիստը տեղի էր ունեցել 1971 թվականին Բուկրովայում (ԳՊՀ):

Մարտի 20-ին, առավոտյան ժամը 9.30-ին, Մոսկվայի «Ռուսիա» հյուրանոցի հանդիսությանը սրահում տեղի է ունենում ԽՊՀՀ-ի հերթական նիստը՝ «Խաղաղության դարում քրիստոնեական եկեղեցիների խաղաղասիրական պարտականությունները և Եվրոպայի լարվածությունը» նշանաբանով: Սույն նիստը ղեկավարում է ԽՊՀՀ-ի նախագահ տ. Նիկողոսյան միտրոպոլիտը:

Նախորդների հետ համեմատած թվով ամենաբազմամարդն էր այս ժողովը, որին իրենց ներկայացրեցին էին ուղարկել ոչ միայն Ռուսաստանի, Հայաստանի, Վրաստանի և մերձբալթյան երկրների, այլև Ծվեյցարիայի, Չեխոսլովակիայի, Եթովպիայի, Հնդկաստանի, Հունգարիայի, Լեհաստանի, Չիլիի, Արևելյան և Արևմտյան Գերմանիաների, Կուբայի, Ֆինլանդիայի և այլ երկրների եկեղեցիները:

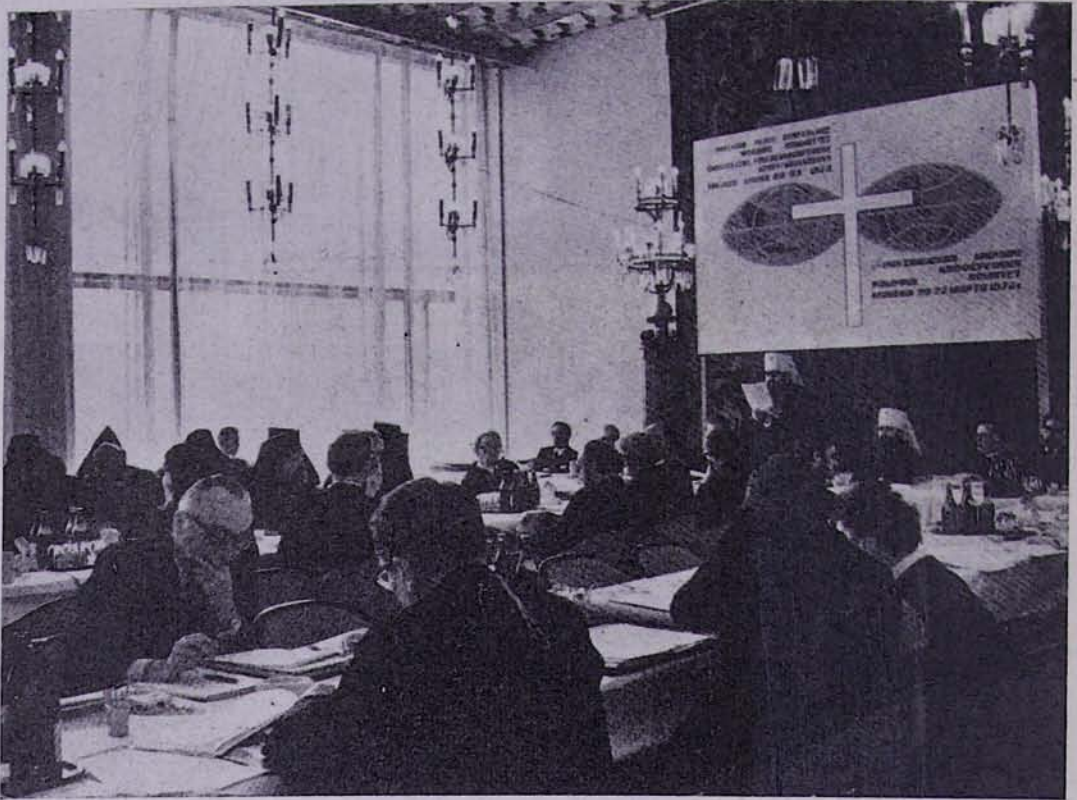
ԽՊՀՀ-ի աշխատանքային կոմիտեն սույն թվականի մայիսի 25—28 օրերին Զագորս-

կում շարունակելու է իր աշխատանքները և գումարելու է նիստեր, որոնց ընթացքում քննարկվելու են հետևյալ՝ Եվրոպայի և աշխարհի անվտանգության, Մերձավոր Արևելքի, ռաիզմի, ասպարտեիդի, կրոնական և ոչ կրոնական, քրիստոնեական և ոչ քրիստոնեական, խաղաղության պայքարի շարժման, ինչպես նաև տնտեսական, հրատարակչական և էկոմենիկ շարժման հետ կապված մի շարք հարցեր:

Աշխատանքային կոմիտեի յոթ նիստերին էլ, որոնք սկսվում և փակվում էին աղոթքով, փոխնիփոխ նախագահում էին ԽՊՀՀ-ի յոթ փոխ-նախագահները՝ ընդհանուր նախագահի գլխավորությամբ:

Ա. նիստ. ռումին օրթոդոքս եկեղեցու պատգամավոր տ. Նիկոլայ Կորնեանու միտրոպոլիտի աղոթքից հետո նախագահող սրբազան միտրոպոլիտը ժողովը հայտարարում է բացված: Տ. Նիկողոսյան միտրոպոլիտը խոսում է Եվրոպայում խաղաղության շարժման զարգացման մի նոր ժամանակաշրջանի մասին, որն իր առանձին պարտավորություններն է դնում ինչպես բոլորի, այնպես էլ եկեղեցիների առջև: Առհասարակ ինչ վերաբերում է մեր մոլորակի քաղաքական կլիմային,—ասում է նա,—ապա այն այնքան էլ անմխիթար չէ, շնորհիվ խաղաղասեր բոլոր ուժերի միատեղ ջանքերի:

Բ. նիստին վերոհիշյալ գլխավոր թեմայի շուրջ առողջ հանդես են գալիս ինչպես ժո-

Մի պահ ժողովի նստաշրջանից

ղովին զեկուցման համար հրավիրված եվրոպական անվտանգության սովետական կոմիտեի փոխ-նախագահ Ն. Ե. Պոլյանովը, այնպես էլ ԽՊՀՀ-ի փոխ-նախագահ և ԳՖՀ-ի ավետարանական եկեղեցու ներկայացուցիչ պատուիր-դոկտոր Հերբերտ Մոխալսկին:

Առաջին ելույթ ունեցող հոնտորը խոսում է վերջին տարիներին մի շարք պետությունների միջև կնքված պայմանագրերի մասին, որոնք նպաստել են խաղաղության ընդհանուր գործին: Իսկ դոկտ. Մոխալսկին կանգ է առնում ԽՊՀՀ-ի և այլ խաղաղասեր ուժերի միջև համագործակցության և մանավանդ Խաղաղության պաշտպանության համաշխարհային խորհրդի հետ ԽՊՀՀ-ի դերի կարևորության հարցերի վրա՝ ի խնդիր Եվրոպայի անվտանգության և համագործակցության:

Այնուհետև Աշխատանքային կոմիտեն անցնում է սույն ելույթների ու ճառերի քննարկմանը և համապատասխան որոշումներ կայացնում:

Սույն նիստի մասնակիցները այնուհետև աղոթքով հարգում են Աշխատանքային կո-

միտեի գործունյա անդամ և ոուս պրավոպալ եկեղեցու ավագերեց տ. Պավել Սոկոլովսկու հիշատակը, որը զոհվել էր օդային մի աղետի ժամանակ:

Նույն օրվա Ա և Բ նիստերի ընթացքում ներկաներին ուղղված ողջույնի խոսքերով հանդես են գալիս նախ՝ Տուլայի և Բելկի միտրոպոլիտ տ. Յուլյենային՝ ոուս ուղղափառ եկեղեցու և Ն. Սրբություն Տ. Պիմեն Պատրիարքի և անձամբ իր անունից:

Ապա ելույթ է ունենում Ծիրակի թեմի առաջնորդական տեղապահ տ. Նարեկ վրդ. Ծաբարյանը՝ Հայաստանյայց առաքելական ս. եկեղեցու և Նորին Ա. Օծություն Տ. Տ. Վազգեն Առաջինի անունից ու ասում հետևյալը.

«Իբրև ներկայացուցիչ Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու, պատիվ ունեմ բերելու այստեղ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա-ի ողջույնն ու մաղթանքը, որ աշխարհի խաղաղության էլ ավելի ամրապնդման նպիրված այս պատկառելի ժողովի աշխատանքները հաջողությամբ պսակվեն և հիմքերը դրվեն նոր ու ծավալուն գոր-

ծուներության՝ նվիրված խաղաղության դաստիարակման և ժողովուրդների եղբայրության:

Ժողովուրդների բարեկամության և խաղաղ գոյակցության գաղափարը միշտ թանկ են եղել նաև հայ եկեղեցու ու ժողովրդի համար: Հայ եկեղեցին դեռևս 1949 թվից սկսած ռուս պրավոսլավ եկեղեցու կողքին անջեղորեն և ակտիվորեն իր մասնակցությունն է բերել խաղաղության շարժմանը, և մեր կաթողիկոսը՝ Վազգեն Ա, անձամբ մասնակցել է շատ ժողովների և համագումարների՝ միշտ իր խոսքը բարձր հընչեցնելով, ամբողջ մարդկությանը հուզող հարցերի վերաբերյալ:

Այսօր էլ մեր եկեղեցին սիրով է մասնակցում այս պատկառելի ժողովին և պատրաստ է իր բոլոր ուժերով մնալու և իր աշխատանքի բաժինը կատարելու ձեր կողքին, սիրեցյալ եղբայրներ մեր:

Մեզ՝ խաղաղության պաշտպաններին համար այս տարին եղավ կարևոր մի հաղթանակի տարի՝ Վիետնամում կրակի դադարեցումով: Այո, իմպերիալիստական ռազմամուկները պարտվեցին՝ շնորհիվ Վիետնամի ժողովրդի հերոսական դիմադրության, բայց նաև շնորհիվ խաղաղության համաշխարհային շարժման ծավալած փայլուն գործունեության, որը կարողացավ արթնացնել խիղճը բոլոր ժողովուրդների, ներառյալ ամերիկյան ժողովրդի լայն զանգվածների:

Այսպես է, որ իմպերիալիստները ստիպվեցին խոնարհվել աշխարհի խաղաղասեր մարդկանց կամքի առջև: Սա եղավ հալթանակը ազատության, հաղթանակը ժողովուրդների սրբազան իրավունքների, հաղթանակը նաև ավետարանական պատգամի, որ մեզ կտակել է մեր Տերը՝ Հիսուս Քրիստոս:

Սակայն Վիետնամի զինադադարով չի վերջացել խաղաղասեր մարդկանց առաքելությունը: Դեռևս բազում վայրերում աշխարհի վրա շարունակվում են ագրեսիվ գործողություններ ժողովուրդների արդար իրավունքների դեմ: Պետք է արթուն պահել բարի կամքի տեր մարդկանց խիղճը և շարունակել պայքարը մինչև վերջնական և ամբողջական հաղթանակը խաղաղության և ժողովուրդների բարեկամության մեծ գաղափարների:

Մենք հպարտ ենք, որ մեր մեծ հայրենիքը՝ Սովետական Միությունը, իր մարդասեր քաղաքականությամբ, գլխավոր գրավական է և անխորտակելի ուժը այս գաղափարների պաշտպանության: Մեր հայրենիքի այս մարդասեր քաղաքականությունը նաև մեր քրիստոնեական առաքելությունն է: Ահա թե ինչո՞ւ մենք՝ հոգևորականներս,

ձեռք-ձեռքի տված մեկտեղ է շարունակենք մեր աշխատանքը, մեր այս պայքարը՝ հանուն խաղաղ մի աշխարհի ստեղծման և հերթանկություն բոլոր ժողովուրդների:

Թող Աստված օրհնի խաղաղության գործը, թող Աստված օրհնի աշխարհի բոլոր խաղաղարարներին:

Մարտի 21-ի Գ նիստին ճառով հանդես է գալիս ԽՊՀՀ-ի գլխավոր քարտուղար դոկտ. Կարոյի Տոտը, որը կոչ է անում բոլոր քրիստոնյաներին և ոչ քրիստոնյաներին՝ սատար հանդիսանալ խաղաղության սրբազան գործին ո՛չ միայն այն երկրներում, որտեղ խաղաղությունը դեռևս չի հաղթանակած, այլև այն վայրերում, ուր խաղաղություն է տիրում և հարկավոր է այն պահպանել և ամրապնդել:

Վերջում գլխավոր քարտուղարը ցանկություն է հայտնում, որ ԽՊՀՀ-ի աշխատանքները շարունակող կոմիտեի հաջորդ նիստերը տեղի ունենան Ջագորսկի մայրավանքում, իսկ սույն թվականի հոկտեմբերին էլ Մոսկվայում կայանալիք աշխարհի խաղաղասեր ուժերի ճակատի կոնգրեսին ԽՊՀՀ-ի կողմից ուղարկվի չորս հոգուց բաղկացած մի պատգամավորություն:

Հետագա նիստերին ելույթներ են ունենում նաև Սիերրա-Լեոնեի, Լեհաստանի, Ֆինլանդիայի և այլ եկեղեցիների ներկայացուցիչները՝ «ԽՊՀՀ-ի մասնակցությունը բրյուսելյան ժողովում և նրա աշխատանքները շարունակող կոմիտեում», «Վիետնամի, Լատսի և Կամբոջայի հետ համերաշխության քրիստոնյաների ժողովը», «Պակս Խրիստի Ինտերնացիոնալիս» և այլ թեմաներով:

Այսպիսով ԽՊՀՀ-ի Աշխատանքային կոմիտեն ունենում է 7 նիստ, որոնց ընթացքում լավում են ավելի քան 20 զեկուցում, ճառ և այլն, որոնք հանգամանորեն քննարկվելուց հետո փաստաթուղթ են դառնում շարժման մասին և սպա հանձնվում հրատարակության: Ե, Ջ և Է նիստերը վերաբերում էին կոմիտեի կազմակերպչական, տնտեսական բնույթի հարցերին, ինչպես նաև ԽՊՀՀ-ի կազմում Ուգանդայի, Քենիայի, Ավստրալիայի, Հոլանդիայի եկեղեցիների անդամակցության և հոռմեսական կաթոլիկ եկեղեցու հետ հարաբերություններ հաստատելու հարցերին:

Աշխատանքային կոմիտեն բուլղար եկեղեցու պատվիրակի առաջարկով խմբագրում է նաև մի հեռագիր՝ Կիբրոսի հանրապետության պրեզիդենտ Մակարիոս արքեպիսկոպոսին ուղղված, որի մեջ ԽՊՀՀ-ն իր անվերապահ պաշտպանությունն է հայտնում նրան՝ Միջերկրական ծովի ավազանում և համայն աշխարհում խաղաղության

պաշտպանության ու Կիպրոսի ժողովրդի օգտին իր բերած մեծ գործի համար:

Մարտի 22-ին, հինգշաբթի օրը, Աշխատանքային կոմիտեի ներկայացուցիչները Սովետական Միության ավետարանական-մկրտչական համաժողովի հրավերով ներկա են լինում սիրո և էկումենիկ սեղանին՝ Մոսկվայի նրանց կենտրոնում:

Մարտի 23-ին Մոսկվայի և Համայն Ռուսաստանի Պատրիարք Տ. Պիմենը, Աշխատանքային կոմիտեի ժողովի ավարտից հետո, ժողովի մասնակիցների համար կազմակերպում է մեծ ընդունելություն, որին ներկա են լինում ոչ միայն ժողովի մասնակիցները, այլև շատ հյուրեր, մայրաքաղաքի կրոնական և հասարակական գործիչներ:

ԽՊՀՀ-ի Աշխատանքային կոմիտեի աշխատանքներն անցան գործարար միջնորդում «Նստցի ժողովուրդ իմ ի գեղեցկութեան և ի յարկս յուսոյ և ի հանգստեան մեծութեան» (Եսայի ԼԲ 18) բնաբանով:

Միմիայն քրիստոնյաների ջանքերով չէ, որ կիրականանան խաղաղության նպատակները: Ահա թե ինչու քրիստոնյաները բարի կամքի տեր բոլոր մարդկանց հետ միանում են իրենց ընդհանուր պայքարում, ընդդեմ պատերազմի, սովի, շահագործման և ուսսիզմի, աշխարհի վրա ավելի կատարյալ խաղաղության, փոխհասակացողության, մարդկանց ու ժողովուրդների բարեկամության և հաշտության համար:

Հայ եկեղեցին ևս Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի գլխավորությամբ իր ձայնն է միացնում աշխարհի խաղաղասեր և հավատացյալ ժողովուրդների ձայնին, որպեսզի երկրի վրա լինի խաղաղություն, եղբայրություն:

«Խաղաղութեամբ յայս և ի սոյն ննջեցուք և զարթոցուք, զի դու, Տէ՛ր, միայն առանձին յուսով քով բնակեցուցեր զմեզ» (Սաղմ. Դ 9):

ՆԱՐԵԿ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԾԱՔԱՐՅԱՆ

